

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בהעלותך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כח

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה
שבעים שנה לנשיאת כ"ק אדמו"ר מלך המשיח

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת עוסק בצ"צ ורב פעלים
ר' יונה בן הרה"ח הרה"ת ר' מאיר ע"ה
אבצן

מקושר בלו"נ לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח
ומסור ונתון להוראותיו פעולותיו וענייניו הק'

עסק במסירה ונתנה בשליחות הק'
בתרגום הדפסת והפצת תורת כ"ק אדמו"ר מה"מ
ותורת רבותינו נשיאנו

וספרים בענייני משיח וגאולה בכל קצווי תבל
ע"י "ועד שיחות באנגלית" שניהלו למעלה מארבעים שנה

פירסם באמצעות מערכת טלפונית

וה"רשת" שיעורי לימוד יומיים

בספר התניא וברמב"ם בהתאם לתקנה הק'

פעל במרץ ובהצלחה בשידוכי בני ובנות ישראל
והביא להקמת מאות בתים בישראל

עסק בעזר גשמי ורוחני מתוך אהבת ישראל

וקיבל את כאו"א בסבר פנים יפות

זכה להקים דור ישרים מבורך בנים ובנות

עוסקים בתורה ובמצוות ומקושרים לנשיא דורנו

נפטר במיטב שנותיו ביום רביעי פ' בא

ג' שבט שנת ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

DEDICATED BY

ENLIGHTENMENT FOR THE BLIND, INC.

Rabbi Yosef Yitzchok Shagalov שיחי

Los Angeles, California

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

בהעלותך

א. למה נגרע

בפרשתנו לאחר שמספרת התורה¹ על הפסח שעשו ישראל במדבר (בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים), נאמר²: "ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשות הפסח... ויאמרו... אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו..."

יש להבין את טענתם, "למה נגרע"³: הרי הם עצמם הרגישו, כהקדמה לטענתם, ש"אנחנו טמאים לנפש אדם". כלומר, הם ידעו שזוהי הסיבה לאי-יכולתם לעשות את הפסח – ולא יכלו לעשות הפסח – וכבר לפני כן נאמר, "וישלחו מן המחנה... וכל טמא לנפש" – ומהי טענתם, "למה נגרע"?

רש"י מבאר⁵: "למה נגרע, אמר להם: אין קדשים קרבים בטומאה, אמרו לו: יורק הדם עלינו בכהנים טהורים ויאכל הבשר לטמאים".

אומרים המפרשים⁶, שדברי רש"י "ויאכל

(1) ט, א"ה.

(2) שם, ו"ז.

(3) ראה רא"ם, גויא ועוד – בפרש"י דלקמן בפנים. בנחלת יעקב כאן, דאינו מוכרח שהיתה טענה, כי אפילו דלמה נגרע לא ה"י קושיא אלא שאלה בעלמא אם יש להם איזו תקנה (וע"ש דכן מוכרח לפי הדיעות שהטמאים לנפש היו יכולים ליטהר לפניו) – אבל פשוטות הלשון, "למה נגרע" היא טענה ותביעה (ולא "שאלה בעלמא אם יש להם תקנה").

(4) נשא ה, ב (ובפרש"י שם: פרשה זו נאמרה ביום שהוקם המשכן*).

(5) פרשתנו שם, ז.

(6) ס' זכרון, נחלת יעקב, משכיל לדוד, באר יצחק ועוד.

(* בפרש"י לשי"ט (גיטין ס, טע"א) דגם פרשה זו דו"היה אנשים גר"י היא מהחז"ל פרשיות שנאמרו ביום זה. אבל ע"פ פש"ט הרי מפורש שה"י "ביום ההוא" (דנשיית הפסח). וענכ"ל דלפרש"י עה"ת (דקפיד על פשש"מ) פ' טמאים שהזכרה בש"ס שם (והובא בפרש"י עה"ת – נשא שם) היא פ' אחרת (וראה תוס' גיטין שם (ועוד)). או שיש לרש"י פ' אחר בפשש"מ: ולא הביאו כפי' כאן – כיון שהכרחו רק כשיודענים שנמנית פרשתנו בש"ס, וזה לא הועתק בפרש"י נשא.

– ובכל אופן גם לפרש"י לשי"ט, פרשת, ויהי אנשים גר"י נאמרה לאחרי פרשת שילוח טמאים, כמפורש בפרש"י שם.

הבשר לטמאים" הם טעות סופר, שהרי טמא אסור באכילת קדשים⁷, וצריך להיות כתוב כבספרי⁵, שהוא המקור לדברי רש"י, "ויאכל הבשר לטהורים"⁸.

והם מסבירים⁹, שמשמעות דברי רש"י "ויאכל הבשר לטהורים" היא (בדומה למבואר¹⁰ בספרי), לפי הדעה¹¹ ש"חל שביעי שלהם (של הטמאים לנפש אדם) להיות ערב פסח", ולפיכך, הם יכולים בליל פסח לאכול את הקרבן, משום שהם כבר "טהורים". וזו היתה טענתם, "יורק הדם עלינו... ויאכל הבשר לטהורים" – אמנם ביום י"ד הם עדיין טמאים, אך אפשר לזרוק עליהם את הדם, כי בזמן אכילת הפסח, בליל חמשה עשר בניסן, הם כבר יהיו טהורים¹².

אך פירוש זה טעון הסבר, כי: (א) רש"י אינו מזכיר כלל, ואפילו לא ברמז, ש"חל שביעי שלהם להיות ערב פסח"¹³. (ב) טענתם היתה "אנחנו טמאים... למה נגרע..." – הם לא טענו שיהיו טהורים בזמן אכילת הפסח, אלא להיפך, שלמרות ש"אנחנו טמאים" בכל זאת, "למה נגרע לבלתי הקריב..."¹⁴.

(7) כמפורש לעיל – צו ז, כ"כא.

(8) וכ"ה בדפוס ראשון דפרש"י, ובכתי"ר רש"י שתת"י. וכן הועתק ברא"ם, גויא ועוד. ובדפוס שני: לכהני'. וראה לקמן סעיף ז.

(9) מפרשים שנסמנו בהערה 6. רא"ם ורע"ב כאן. ועוד.

(10) ראה זית רענן (ליליש עה"פ). ספרי דבי רב, תולדות אדם, ועוד (לספרי שם). וראה תיב"ע כאן. רמב"ם וראב"ד הל' ק"פ פ"ו ה"ב ובני"כ שם. תוד"ה שחל – פסחים ז, ב. ועוד.

(11) שהובא בספרי שם לפני זה (פסוק ו). פסחים שם. סוכה כה, ריש ע"ב. וכ"ה בתיב"ע כאן.

(12) ולדעת הראב"ד שם גם על פי הלכה מותרים לזרוק עליהם באופן כזה (אלא ששאלו אחר זמן שחיטה). וכ"ה דעת התוס' פסחים שם (ושם: דשמא כן נעשו כו'). וראה נ"כ הרמב"ם שם. רא"ם ומפרשי רש"י והספרי בארוכה. ואכ"מ.

(13) וע"פ פשש"מ מלכתחילה אין מקום לשאלה מי היו הטמאים לנפש אדם, וכמ"ש בראב"ע (ט, ו): לא יתכן כו'.

(14) ראה גם באר מים חיים (לאחי המהר"ל) כאן.

לעילוי נשמת

הרה"ח הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ וכו' התמים
ר' מנחם מענדל ב"ר זאב ע"ה

בוימגארטן

זכה להיות שליח מיוחד

מכ"ק אדמו"ר הרי"ץ נ"ע לאירופה

ה' מקושר לרבתינו הקדושים נ"ע וגוייס לשליחותו
של כ"ק אדמו"ר מנחם מענדל נשיא דורנו מלך המשיח
בשכונת כאן צוה ה' את הברכה

ה' שו"ב מומחה

ביתו ה' פתוח לכל הנצרכים במסירות ובאהבה

ועי"ז זכה לקרב הרבה מהם לתומ"צ ולקרבתם לכ"ק נשיא דורנו

ורבים השיב מעון

זכה והשאיר דור ישרים יבורך הולכים בדרך התורה
והמצוה ודרכי החסידות ומקושרים לכ"ק נשיא דורנו
וכמה מהם שלוחי המלך

נפטר בש"ט עש"ק ג' אדר ראשון ה'תשע"ט

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחי

ב. עיקר הפסח – אכילתו

יותר מכך: כיון שצריך להימנות על הפסח לפני הבאתו, יש לומר בפשטות, שמי שאינו ראוי לאכילת הפסח, ואינו נכלל ב„לפי אכלו“, אינו יכול להימנות על הפסח, ובמילא אי אפשר לזרוק עליו את הדם.²³

וכפי שמסבירים המפרשים²⁴, שמשום כך לא קיבל משה רבינו את ה„קל־וחומר“ שלהם שהביאו מקרבן חטאת, אלא אמר „עמדו ואשמעה...“²⁵ – כי בקרבן חטאת אוכלים הכהנים, ולא הבעלים הטמאים, ואפילו בקדשים קלים, שבהם אוכלים הבעלים, הרי האכילה אינה מעכבת את זריקת הדם.²⁶

ואם כך, אין מכך הוכחה לגבי קרבן פסח, שעיקר מצוותו היא אכילת הבעלים, שיהיה אפשר לזרוק את הדם על בעלים שאינם ראויים לאכילת הפסח.

ועוד, וגם זה עיקר: בפירוש רש"י אין אפילו רמז לכלל ההסבר שלעיל.

ג. הדיוקים בלשון רש"י

כדי להבין זאת יש להקדים ולציין מספר דיוקים בלשון רש"י:

א) רש"י מצטט רק את המילים „למה נגרע“ ואינו מוסיף אפילו „וגו“. ולכאורה, בפירושו „זרוק הדם...“ מפרש רש"י את המילים שבהמשך „לבלתי הקריב את קרבן ה“, שלהן רש"י אינו רומז כלל, כדלעיל?

ב) מדוע אומר רש"י „אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה“ – הרי זהו דבר פשוט, שבודאי היה ידוע להם, כדלעיל בסעיף א. ורש"י היה צריך להתחיל את פירושו מיד בטענתם „אמרו לו זרוק הדם...“²⁷?

יש המפרשים²⁸, שאת זאת אמר להם משה לפני כן, כאשר לא איפשר להם לעשות את

יש המפרשים¹⁵ את דברי הספרי „והבשר נאכל (יאכל¹⁶) לטהורים“. שמשמעותם היא „שימנו¹⁷ שאר אנשים עמהם על הפסח ויאכלוהו שאר אנשים“. כלומר, הזריקה תהיה עליהם בהיותם טמאים, וכך יקריבו „קרבן ה' במועדו“, ואכילת הפסח תיעשה על ידי אחרים.

[ועל כך מובא בספרי קל וחומר מקרבן חטאת, אשר „דמה נזרק על הטומאה (הטמאים)¹⁶ ובשרה נאכל לטהורים“ – למרות שבעלי הקרבן (יולדת ומצורע¹⁸) עדיין טמאים, בכל זאת „דמה נזרק על הטומאה ובשרה נאכל לטהורים (כהנים טהורים)¹⁸“].

לפי זה ניתן היה לומר שזוהי גם כוונת רש"י¹⁹ באומרו „ויאכל הבשר לטהורים“ – שאזרחים, אשר אינם בגדר „אנחנו טמאים“, אלא טהורים, יאכלו את הפסח.

אך, לכאורה, קשה לבאר כך את פירוש רש"י, כי עיקר הפסח, גם לפי הפשט²⁰, הוא אכילתו²¹, אשר משום כך יש צורך במינוי – „אישי²² לפי אכלו תכוסו על השה“.

ולפיכך: מהי התועלת בכך ש„זרוק הדם עליונו“, כאשר חסר עיקר המצוה – אכילת הפסח?

15) זית רענן שם. עמק הנצי"ב. ונד"ו בספרי דבי רב שם – בפ' דעת ר' חדקא בשם שמעון השקמוני (שבספרי שם לאח"ו).

16) ראה ספרי מהדורת האראוויטץ.

17) ל' היות רענן.

18) ראה מפרשי הספרי (רבינו הלל. ועוד).

19) כי הענין ד„דמה נזרק על הטומאה“ הוא גם ע"פ פשוטו של מקרא – ראה פרש"י תזריע (יב, ז) „מכלל שעד כאן קרוי טומאה“ (וראה בארוכה לקו"ש חכ"ז ע' 83 ואילך), ואינה אוכלת בקדשים (רש"י שם ד"ה והקריבו).

20) וכש"כ ע"ד ההלכה – ראה פסחים עו, ב (במשנה): שלא בא מתחילתו אלא לאכילה. וראה שם סא, א ואילך. ועוד. – וגם לדעת ר"ג דאכילה לא מעכבא ה"ו רק אכילת הבשר, אבל בעיני גברא דחוי לאכילה (שם עה, ב). ועוד. ואכ"מ.

21) שהרי רוב הדינים דפסח בפ' בא הם אודות אכילת הפסח, ואדרבה – בפשטי"מ דפ' בא – לא נדבר (בפירוש) כלל אודות „הקרבנות“ הפסח (וכדלקמן סעיף ה' בארוכה. וראה לקמן הערה 34 ובשוה"ג שם).

22) בא יב, ד ובפרש"י שם. אבל ראה לקו"ש (המתורגם) ח"ח ע' 68 ובהערה 26 שם.

לעילוי נשמת

הרה"ח הרה"ת אי"א

ר' מנחם מענדל ע"ה

בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד

מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ

וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחתרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

23) ראה – ע"ד ההלכה – הנסמן בהערה 20.

24) משכיל לדוד. ספרי דבי רב לספרי שם. עמק הנצי"ב שם.

25) פרשתנו שם, ח – וכהמשך דברי הספרי ורש"י.

26) שלכן גם אם נטמא הבשר זרוק הדם (משנה פסחים עה, ב). ועוד.

27) וכן הקשה בדברי דוד (להט"ז) כאן. וראה הערה 29.

28) ראה גוי"א, דבק טוב ועוד כאן.

הפסח, ושענתם „למה נגרע“ באה לאחור מכן – „יזרק הדם...“.

אך ממשטות לשון רש"י בהמשך משתמע, ש„אמר להם אין קדשים...“ בא כמענה ל„למה נגרע“, ורק לאחר מכן באה השאלה השניה „יזרק הדם עלינו...“

ואין מובן: (א) על מה מתבססת השאלה „למה נגרע“, לפני אמירת הסברה „יזרק הדם...“? וכן, כאמור מה חידש משה רבינו בתשובתו „אין קדשים קרבים...“²⁹? ועוד (ב) מנין לומד רש"י בפשוטו של מקרא שלא היתה כאן שאלה אחת בלבד „למה נגרע לבלתי הקריב...“, אלא דו־שיח ביניהם לבין משה – בתחלה השאלה „למה נגרע“, לאחר מכן תשובת משה „אין קדשים...“, ולאחר מכן השאלה השניה „יזרק הדם...“?

(ג) „יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים“ – מהו החידוש במילים אלו? אף אילו סברו שמותר להם להקריב את הפסח בטומאה, ולא רק „יזרק הדם עלינו“. הרי ברור שזריקת הדם על גבי המזבח נעשית דוקא על ידי כהנים, ובודאי על ידי כהנים טהורים – מדוע מוסיף רש"י את המילים „מכהנים טהורים“?

(29) ברא"ם כאן „השיב להם מיד אין כו' והם חזרו ואמרו כו' כלומר שמתחלה לא שאלנו אלא על זה“. אבל לכאורה דוחק הוא, דלמה „השיב להם מיד“ ולא המתין לסיים וביאור שאלתם.

בדברי דוד מפרש הקס"ד שלהם ע"פ פרש"י לעיל פסוק ב „במועדו אף בטומאה“, ולכן טענו דבודאי יש חילוק בין פסח לשאר קדשים, וא"כ „למה נגרע מן שאר בני אדם שהתרת“ להביאו בטומאה (וראה גם פ' הרא"ש וכלי יקר כאן). וע"ז ענה משה ד„אין קדשים קרבים בטומאה“, ובנוגע לפסח „חילוק אחר יש“ (ומשה חשב שהדין ד„במועדו אף בטומאה“ נאמר רק בצבור). וע"ז היתה שאלתם „יזרק הדם כו'“, כי אולי החילוק בפסח הוא דכאשר הוריקה בטהורים – „יאכל הבשר לטמאים“. ובאה תשובת הקב"ה (כדעת משה) „איש איש כי יהי טמא גו' (לקמן פסוק י"ד), דהיינו יחידים שאין הטומאה נדחית להם (ובמועדו אף בטומאה" היינו בצבור).

אבל לכאורה קשה לפרש כן כוונת רש"י – שלא הזכיר בפירושו כלל (גם לא ברמז) החילוק בין יחיד וצבור* – והרי ע"פ הנ"ל זהו התירוץ על טענתם (למה נגרע) הדין ד„במועדו אף בטומאה“.

הפליאה על כך רבה יותר: מילים אלו אינן מופיעות בספרי³⁰, והן תוספת של רש"י,

ותמוה: מה חסר במילים „יזרק הדם עלינו“ שרש"י צריך להוסיף „בכהנים טהורים“?

ד. החידוש – פסח הוא קרבן ה'

ההסבר לכל זאת הוא:

כשלומודים את הפסוק „למה נגרע לבלתי הקריב את קרבן ה' במועדו“ מתעוררת מיד השאלה: בפסוקים הקודמים משתמשת התורה בביטויים של „עשיית הפסח“ (ויעשו בני ישראל את הפסח; תעשו אותו; לעשות הפסח, ויעשו את הפסח; ולא יכלו לעשות הפסח). ומדוע שינו הטמאים לנפש אדם את הניסוח, ולא אמרו „לבלתי עשות הפסח“, אלא „לבלתי הקריב את קרבן ה'“?

מכך מובן, שהכוונה היא לענין שזה עתה התחדש להם. לפני כן היה ידוע רק על עשיית הפסח, ועתה התחדש להם, שיש בקרבן פסח גם ענין של „הקריב את קרבן ה'“, כפי שיפורט להלן בסעיף ה'.

מה ניתוסף בינתיים, שמכך למדו הם חידוש זה? על כך מצטט רש"י מן הפסוק את המילים „למה נגרע“ ואומר „אמר להם אין קדשים קרבים בטומאה, אמרו לו יזרק הדם עלינו בכהנים טהורים ויאכל הבשר...“.

על ידי ציטוט המילים „למה נגרע“ בלי להוסיף „וגו'“ מבהיר רש"י, ש„למה נגרע“ היתה שאלה בפני עצמה, שעליה השיב משה „אין קדשים קרבים בטומאה“. ומתשובת משה, ש„אין קדשים קרבים בטומאה“, התחדש להם, שפסח הוא הקרבן קדשים – קרבן ה', וחידוש זה עורר אצלם את השאלה השניה, שמשום „לבלתי³¹ הקריב את קרבן ה'“ לכן „יזרק הדם עלינו...“.

ולפי זה מובן מדוע מוסיף רש"י את המילים „...בכהנים טהורים“: בכך מדגיש רש"י, שזה

(30) וגם לא ביל"ש פרשתנו עה"פ – אף שתחילת הלשון שם הוא (כפרש"י) „יזרק הדם עלינו“.

(31) ע"פ"ז תומתק – תיבת „לבלתי“, דה"ל (בקיצור) „למה נגרע מלהקריב“ – כי בזה מודגש שכאן מתחיל ענין חדש.

ובפרט שהרועה¹ אהרן הכהן שבדורנו – כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו . . ע"י ה"קול קורא" שלו ד„לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה“², וההכרזה³ שצריכים רק „לצחצח את הכפתורים“, ולאחרי' – ההודעה שכבר סיימו גם את זה, וצריך להיות רק „עמדו הכן כולכם“⁴ ללכת לקבל פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

הוספה בשורת הגאולה

כו.

ובכל זה קומט צו נאָכמעַר הדגשה בדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, דער דור האחרון פון גלות . . דוקא דער עקב שברגל, דער דור הכי אחרון, האָט דעם כח צו זיין „עולה מאלי“ און אויפהויבן די אַלע דורות שלפני זה, דורך דעם וואָס דער דור האחרון פון גלות ווערט דער דור הראשון פון גאולה – די גאולה פאַר אַלע אידן במשך כל הדורות!

ובפרט אז הרועה¹ אהרן הכהן שבדורנו – כ”ק מו”ח אדמו”ר נשיא דורנו . . דורך זיינע „קול קורא” פון „לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה”², און די הכרזה³ אַז מ’דאַרף נאָר „צופוצן די קנעפלעך”, און דערנאָך – די הודעה אַז מ’האָט שוין דאָס אויך פאַרענדדיקט, און עס דאַרף נאָר זיין „עמדו הכן כולכם”⁴ צו גיין מקבל זיין פני משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלימה.

(משיחות ש”פ בהעלותך, י”ט סיון תנש”א)

- 1) שכן נקרא אהרן במקרא מפורש „שלשת הרועים” (זכר”י, יא. ה. וראה תענית ט, סע”א).
- 2) נדפסו באגרות קודש שלו ח”ה ע’ שסא ואילך. שעז ואילך. תח ואילך. ח”ו ע’ תל ואילך.
- 3) ראה שיחת שמח”ת תרפ”ט.
- 4) ראה אגרות קודש אדמו”ר מהוריי”צ ח”ד ע’ רעט. „היום יום” טו טבת. ובכ”מ.

ובכל זה מתוספת הדגשה יתירה בדורות האחרונים, בעקבתא ועקבתא דעקבתא דמשיחא ובפרט בדורנו זה, הדור האחרון של הגלות . . דוקא העקב שברגל, הדור הכי אחרון, יש בכחו להיות „עולה מאלי” ולהעלות את כל הדורות שלפני זה, עי”ז שהדור האחרון דהגלות נעשה הדור הראשון דהגאולה – הגאולה לכל בני” במשך כל הדורות!

לקוטי

בהעלותך

שיחות

עתה התחדש אצלם שפסח הוא „קרבן ה’”, הטעון זריקה בכהנים טהורים. ואילו לפני כן, בטענתם „למה נגרע”, היה בדעתם שפסח איננו קרבן ה’, ואיננו חייב בזריקת הדם על גבי המזבח בכהנים טהורים, ולכן סברו שמותר להם להביאו בטומאה.

ה. פסח מצרים – זבח; – פסח מדבר – קרבן;

כדי להבין את ההסבר לך, יש להקדים:

לפי הפשט לא נחשב פסח מצרים כקרבן, לפי פשוטו של מקרא, היתה זו מצוה מיוחדת: לשחוט שה ולאכולו בליל פסח צלי אש ביחד עם מצות ומרורים – ותו לא. לא היה כאן ציווי על הקרבת קרבן לה’³²,

והציווי „ולקחו”³³ מן הדם ונתנו על שתי המזוזות...” לא היה כזריקת הדם על המזבח³⁴, אלא כמפורש במקרא לאות על הבית שכאשר „ועברתי בארץ מצרים... והכיתי...” או „וראיתי את הדם... ופסחתי עליכם...”³⁵.

משום כך אין אנו מוצאים שפסח מצרים נקרא בשם קרבן³⁶, אלא „זבח”, „ואמרתם זבח פסח הוא”³⁷, משמעות המילה „זבח” אינה דוקא קרבן לה’, אלא כל שחיטה לשם אכילה נקראת זבח³⁸.

וזה היתה טענתם של הטמאים לנפש אדם:

32) ע”ד ההלכה – ראה פסחים צו, א. צפע”נ עה”ת בא יב, ז. וראה הערה 34.

33) בא שם.

34) ואף שפרש”י שם „זו קבלת הדם”, ובפרש”י שם, כב: לשלש המתנות (וראה בארוכה לקו”ש ח”ה ס”ע 3 ואילך. חכ”ו ע’ 78. וש”נ) – ע”ד הפשט היו רק דוגמת עבודת הקבלה וזריקה* (וכן יש איסור נותר – שם, י, אבל אין כאן ענין של הקרבה לה’ בפועל [ולשון הכתוב (בא שם, יא. שם, כז) „פסח הוא לה” – היינו כי „קרוי פסח על שם .. שהקביה מדלג כו” (פרש”י שם, יא. וראה לקמן הערה 36). או מפני שעושה בזה מצות ה’].

35) בא שם, יב”ג. וכן שם, כג.

36) ורק בפרש”י (בא שם, יא) „הקרבן הוא קרוי פסח כו”.

37) אבל י”ל הכוונה שהוא דוגמת קרבן, ע”ד הנ”ל הערה 34.

38) בא שם, כז.

39) ראה לעיל ויצא (לא, נד) ובפרש”י שם. ועד”ז בכ”מ.

מדובר כאן על ה”שנה השנית לצאתם מארץ מצרים”³⁹, ולפני כן קויים פסח אחד בלבד, פסח מצרים. ומכך מובן, שכשנצטוו „ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו... ככל חוקותיו וככל משפטיו תעשו אותו”⁴⁰, חשבו בני ישראל, שפסח מדבר יהא זהה בפרטיו לפסח מצרים.

ובמיוחד לפי פירוש רש”י שלענין⁴¹ „תלה הכתוב מצוה זו בכיאתה לארץ ולא נתחייבו במדבר אלא בפסח אחד שעשו בשנה השנית על פי הדיבור”, ולפי זה סביר להניח שפסח מדבר לא היה כפסח דורות, התלוי ב”ביאתם לארץ”, אלא היתה המשך לפסח מצרים, וקויים על ידי אותם אנשים שקיימו⁴² את פסח מצרים.

ולפיכך – טענו האנשים הללו – יש לומר, שבציווי „ויעשו בני ישראל את הפסח במועדו” הכוונה היא לעשיית הפסח בדיוק כמו פסח מצרים⁴³, אשר איננו קרבן המוקרב על גבי המזבח, אלא להיפך, כל אחד – ואפילו טמאים⁴⁴ – זובה שה בביתו, ליד המשקוף והמזוזות שלו⁴⁵, ואוכלו דוקא בביתו, בליל

39) פרשנו ט, א.

40) שם, ב”ג. וראה פרש”י שם ובמפרשיו.

41) בא יב, כה. וראה בארוכה לקו”ש חכ”ג ע’ 65 ואילך (אבל ראה שם ע’ 69 הערה 51).

42) או בסמיכות ממש לגיל (דקטן) הראוי להמנות על פסח מצרים.

43) שלכן גם את”ל שידעו אודות פסח דורות (וראה פרש”י בא יב, ו. שם, מז) ושהוא נקרב ע”ג מזבח (ראה משפטים כג, יח. תשא לד, כה. ולהעיר גם מרש”י תולדות כו, ט) – ס”ל שפסח מדבר ה’ בגדר (ובמילא – כדני”ג) פסח מצרים, כנ”ל.

44) ולהעיר – גם בנוגע לפסח דורות – מדעת היראים (סת”ה. ובהשלם – סת”ו) דמצות ק”פ היא: צוה הקב”ה את ישראל שיעשו את הפסח .. ועשיית הפסח היינו שחיתתו וזריקת דמו והקטר אימוריו .. ואע”פ שזריקת דמו כו’ כהנים עושין ולא ישראל כיון שהקרבן של ישראל ובמצות ישראל עושין כו’.

45) והצורך בהציווי „במועדו” (לדעתם) ה’ (לא בשביל „אף בטומאה” – שהרי חשבו שאינו קרבן – כ”א) בשביל „אף בשבת”.

46) ואף שלקמן בפ’ ראה (יב, כ) פרש”י ד. במדבר נאסר להם בשר חולין וא”כ מקדישה ומקריבה שלמים” (אבל

* ולהעיר מס’ זכרון על מ”ש רש”י כאן „יורק הדם” ו”א”ת והרי לא מציונו שנזכר בפסח שום זריקת הדם בכתוב.

חמשה עשר בניסן, ביחד עם אכילה מצה ומרור, שאינם קדשים כלל ובאותו אופן. ולכן, כאשר מיאן משה לאפשר להם להשתתף בעשיית הפסח⁴⁶, הם טענו „למה נגרע“⁴⁷.

ואת זאת חידש להם משה – „אין קדשים קרבים בטומאה“: פסח איננו זבח בלבד, אלא קדשים הקרבים מעל גבי המזבח, ולכן התשובה לשאלתכם היא בהתאם לכן: אין קדשים קרבים בטומאה.

ו. שני ענינים בפסח

לפי זה ניתן להבין גם את שאלתם השניה – „יזרק הדם עלינו... ויאכל הבשר לטהורים“ (ומכיון שהיו „טמאים לנפש אדם“, יש לומר, שכוונת רש"י בכך היא לטהורים אחרים, כדלעיל בסעיף ב'):

כיון שבפסח מצרים לא היתה הקרבה לה' על גבי המזבח, אלא מצוה בפני עצמה של זבח ואכילת הפסח, סברו הטמאים לנפש אדם, שהחשבת הפסח עתה לאחר הקמת המשכן, כקרבן, הוא כענין נוסף נפרד, שאינו גורע, וכמובן שאינו שולל, את המצוה של אכילת הפסח, כפי שהיתה עד כה. ומדוע יחול שינוי, ובמיוחד שלילה, במצות אכילת הפסח?

יוצא מכך, שבפסח יש שני ענינים שונים, שאינם קשורים זה לזה⁴⁸: א) מקריבים קרבן

ראה פרש"י אחרי יו, ג: במוקדשין הכתוב מדבר, ובמפרשי רש"י שם. וראה מפרשי רש"י ראה שם) – ה"ז רק (ע"ד) לשון רש"י ראה שם בד"ה שלפניו) בשר תאווה, משא"כ בנדודי שהמדובר בו בה מצוה. (46) אבל לפי צ"ל לכאורה שבאו לשאול קודם זמן שחיטת הפסח, שעדיין לא ידעו שנקרב ע"ג המזבח, ומפשטות הכתובים לא משמע כן (וראה הנסמן בהערה 112).

ואולי י"ל שטענתם היתה, דאף שאר בני הטהורים הקריבוהו בפועל ע"ג המזבח, מ"מ אין זה מוכרח מצד גדר הפסח (וע"ד שנאסר להם בשר חולין, כנ"ל הערה הקודמת), ולכן טמאים יכולים לעשותו בטומאה (בלי הקרבה).

(47) ולהעיר מוזקוני כאן „למה אין אנו רשאים לאכול קדשים בטומאה הרי אשתקד אכלנו הפסח במצרים אפילו בטומאה“. וראה באר מים חיים כאן.

(48) ולהעיר גם ע"ד ההלכה דשחיטת הפסח ואכילתו הן שתי מצות (סהמ"צ להרמב"ם מ"ע נה"ג. ועוד) – כידוע השק"ט בזה (ראה לקרי"ש [המתורגם] ח"ט ע' 109 ואילך. ושי"ג).

לה' על המזבח כזכר וכהודיה על גאולת מצרים, „ופסח לה“ (ב) קיימת מצוה של אכילת הפסח בליל ט"ו, לאו דוקא באכילת קרבן, אלא בדומה למצות אכילת מצה ומרור.

ועל כך היתה טענתם „לבילתי הקריב את קרבן ה' במועדו“: כיון שהיו הפסח „קרבן לה“ הוא ענין נפרד מאכילת הפסח, לכן „יזרק הדם עלינו... ויאכל הבשר לטהורים“:

אמנם, הפסח הוא „קרבן לה“ (קדשים), ולכן אין הם יכולים לאכול ממנו, כי אסור לטמא לאכול קדשים, ומשום כך „יאכל הבשר לטהורים (אחרים)“, אך מדוע יגרע מהם הענין החדש שנוסף לפסח – „להקריב את קרבן ה' במועדו“, פעולה שיכולה להיעשות בלי כניסתם למשכן^{48*} – „יזרק הדם עלינו ככהנים טהורים“⁴⁹.

ז. „לטמאים“ או „לטהורים“

לפי ביאור זה בפירושי רש"י אפשר להבין גם את הגירסא המופיעה בספרים „ויאכל הבשר לטמאים“⁵⁰, אשר מכך שרבים ממפרשי רש"י מתקנים גירסא זו⁵¹, מוכח, שכבר בימיהם היתה גירסא זו נפוצה,

ובמיוחד לפי האמור פעמים רבות, שכאשר רוצים לברר מהו הנוסח האמיתי, יש לחקור מנין וכיצד נוצרה הטעות – אין נעשית טעות במזיד.

ובעניננו: אם הנוסח של רש"י היה „לטמאים“, מובן מדוע שינו זאת המעתיקים או המדפיסים ל„טהורים“. אך אם היה הנוסח „לטהורים“ – מדוע ישנה זאת משהו ויכתוב „לטמאים“, שזהו (א) ההיפך מנוסח הספרי. ו(ב) ועיקר: זהו ההיפך מהדין המפורש והידוע לכל, שטמא אסור באכילת בקדשים!⁵²

*48) ראה לעיל הערה 19.

(49) אלא שלפי המסקנא אינו כן – כי שני הענינים בק"פ (הקרבנו ואכילתו) תלויים זבי"ז וא"א להפריד ביניהם (כנ"ל סעיף ב), ולכן הוצרך להיות הציווי דפסח שני.

(50) וכ"ה לפי הדברי דוד (הנ"ל הערה 29).

(51) נסמן לעיל הערה 6.

(52) בנחלת יעקב כאן: „ואיזה תלמיד טועה כתב כן לפי שראה שאנשים היו טמאים והפסח נאכל לבעלים דוקא .. לפי כתב ויאכל הבשר לטמאים“.

אחרים, היה חשוב בעיניהם הרבה יותר מהמצוה של אכילת הפסח על ידם.

כי התענוג הנפלא ביותר שלהם, ושל כל יהודי, הוא, כאשר גורמים (על ידי לחמי לאשי"ם⁵⁶ המביא ל„אשה ריח ניחוח לה“⁵⁷) – „נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני“⁵⁸.

ההסבר לכך הוא: לפי סברת האנשים ההם לא היתה אכילת הפסח כאכילת קרבן, אלא כמצוה בפני עצמה, שאינה קשורה להקרבת קרבן, ולכן, יש מקום לומר, בלימוד לפי הפשט, שבשר הפסח יכול להיאכל אפילו בטומאה.

התורה אוסרת לטמא לאכול קדשים, דוקא כאשר הוא אוכל זאת במטרה של אכילת קדשים. כפי שמובן מן הדייק בלשון הפסוק⁵³ „והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה' וטומאתו עליו“. ואילו אכילת הפסח כמצוה בפני עצמה, ולא כאכילת קדשים,

יש מקום לומר שבמקרה כזה היא מותרת אפילו בטומאה.

ח. החשוב ביותר: קרבן לה'

אך לפי הסבר זה לפי הגירסא „ויאכל הבשר לטמאים“, לכאורה, אין מובן: אם הם סברו שיוכו גם במצות אכילת הפסח, מדוע דרשו רק „לבילתי הקריב את קרבן ה' במועדו“, בלי להזכיר את ענין האכילה⁵⁴.

ההסבר לכך הוא⁵⁵: בשומעם שהפסח הוא קרבן לה' הרי זהו הענין שנעשה עיקר הפסח בעיניהם. האפשרות שלהם להקריב את קרבן ה' במועדו, למרות שהדבר ייעשה על ידי

אבל צ"ע שיטעה בדבר הפשוט שטמא מותר באכילת קדשים, ככפנים.

(53) צו ז, כ. ועד"ז שם, כא.

(54) וכן קשה להפירוש שהובא לעיל סעיף א.

(55) וע"פ המבואר בפנים בפרש"י י"ל בפשטות, דמכיון שמשם חידש להם שהפסח הוא קרבן ה' (קדשים) שלכן אינו נקרב בטומאה, לכן הדגישו בשאלתם הב' פרט זה – „לבילתי הקריב גו“, שגם מצד ענין הקרבן יכולים לעשותו.

ט. מצד הקדוש־ברוך־הוא – העיקר: אכילת הפסח

משמעות הדברים בעבודה הרוחנית ובפנימיות היא:

הבקשה רק ל„הקריב את קרבן ה“ היא מצד ישראל אך כאשר הקדוש־ברוך־הוא הורה לישראל על פסח שני, שאפשר להשלים⁵⁹ את הפסח, אז אין מודגש כל כך ענין הקרבן – „פסח לה“⁶⁰, אלא על עשיית הפסח ועל אכילת הפסח⁶¹,

כי המשמעות העיקרית של הפסח אינה כל כך ההקרבה על גבי המזבח, העלאה מטה למעלה – העלאת החלב והדם על גבי המזבח, כקרבן לה', אלא דוקא ה„המשכה“ וההורדה למטה, לגוף הגשמי, אכילת האדם. דוקא על ידי כך מתממשת תכלית הבריאה, לעשות לו יתברך דירה בתחתונים.

(ומשיחות ש"פ שלח וש"פ פינחס תשכ"ו)

(56) ל' הכתוב פינחס כה, ב. וראה אמור כא, ו. שם, ח. ובכ"מ.

(57) ויקרא א, ט. ובכ"מ.

(58) פרש"י ויקרא שם. פינחס כה, ח.

(59) משא"כ כשהמדובר במי ש„חזל לעשות הפסח“, שלכן ונכתרה הנפש גו' – מבאר הכתוב הטעם „כי קרבן ה' לא הקריב במועדו“ (פרשתנו ט, יג).

(60) כלשון הכתוב פרשתנו ט, י. שם, יד.

(61) שם, י"א.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח
לעולם ועד